

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Zory Musilové a soudkyň JUDr. Kláry Bernardové a JUDr. Heleny Karetové ve věci žalobce: **Ing. M. S.**, nar. xxx, bytem xxx, zast. JUDr. Pavlem Dudákem, advokátem se sídlem Vinohradská 938/37, 120 00 Praha 2, proti žalovanému : **Ing. J. B.**, nar. xxx, bytem xxx, zast. JUDr. Petrem Zimou, advokátem se sídlem Slezská 13, 120 00, Praha 2, **pro zaplacení částky 1,293.524,- Kč s přísl.**, k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 3. května 2011 č.j. 30 C 55/2008-237,

t a k t o :

I. Rozsudek soudu I. stupně **s e p o t v r z u j e.**

II. Žalobce je povinen zaplatit žalovanému na nákladech odvolacího řízení 76.536,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám JUDr. Petra Zimy, advokáta.

O d ů v o d n ě n í

Napadeným rozsudkem soud I. stupně zamítl návrh žalobce, aby žalovanému byla uložena povinnost zaplatit mu částku ve výši 1,293.254,- Kč s příslušenstvím (výrok I.), žalobci uložil povinnost nahradit žalovanému na nákladech řízení Kč 79.404,- Kč k rukám jeho právního zástupce do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku (výrok II.) a současně žalobci uložil povinnost nahradit České republice na účet Obvodního soudu pro Prahu 1 na znalečném 60.078,80,- Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Rozhodl tak o žalobě, v níž žalobce tvrdil, že uzavřel se společností Americas International Brokers, a.s. („dále AIB“) jako s obchodníkem s cennými papíry dne 13.9.2004 Smlouvu o obhospodařování cenných papírů a svěřil AIB své prostředky ve výši 127.347,- USD, aby za ně AIB nakoupila cenné papíry. Společnost však s cennými papíry zacházela v rozporu se smlouvou, což vyplynulo až na základě auditu, který ve společnosti nechal provést nucený správce po uvalení nucené správy na společnost dne 25.5.2005 z důvodu nedostatečné kapitálové přiměřenosti. Na majetek společnosti byl dne 1.12.2005 prohlášen konkurz. Žalobce k tomuto dni měl za společností pohledávku ve výši 2,507.455,10,- Kč. Žalobci na základě rozvrhového usnesení konkurzního soudu a dvou výplat z Garančního fondu obchodníků s cennými papíry bylo vyplaceno plnění ve výši Kč 1,213.931,11,- Kč. Žalobci vznikla škoda ve výši zažalované jistiny, za kterou odpovídá žalovaný auditor, jež pro AIB prováděl audit účetní závěrky za účetní období 2004, přičemž nezjistil, ač měl, riziko související s možností nadhodnocení či podhodnocení vykázaného výsledku hospodaření, účetní systém označil za spolehlivý a vydal výrok „bez výhrad“.

Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby z důvodu, že nárok žalobce je promlčen ke dni 1.10.2007. Namítal, že škoda byla žalobci způsobena trestnou činností členů představenstva AIB, na orgány AIB a nikoliv na žalovaného, podali nucený správce a Komise pro cenné papíry trestní oznámení. Žalovaný pro AIB neprováděl forenzní audit, nýbrž jen „audit účetní“, tj. ověření účetní závěrky, tzv. audit účetní závěrky, při němž auditor porovnává stav se zvoleným souborem standardů, předpisů a norem.

Soud I. stupně se předně zabýval žalovaným vznesenou námitkou promlčení a dospěl k závěru, že nárok žalobce je promlčen ve dvouleté subjektivní promlčecí době podle § 106 odst. 1 obč. zák. Žalobce se o škodě dozvěděl počátkem října 2005, kdy mu dopisem ze dne 1.10.2005 nucený správce společnosti AIB oznámil výši jeho reálného zůstatku na klientském účtu. Tato částka 27.560,- Kč USD přepočtena kurzem ke dni 1.10.2005 byla také žalobci správcem konkurzní podstaty dne 30.5.2007 vyplacena. Při vysoké míře tolerance lze mít za to, že nejpozději se žalobce o obsahu této listiny musel dovědět do konce první poloviny října 2005. Žalobce však podal žalobu ke zdejšímu soudu až dne 4.3.2008. Skutečnost, že žalobci byla vyplacena náhrada z Garančního fondu obchodníků s cennými papíry, a kdy resp. v jaké výši, není pro počátek běhu promlčecí lhůty relevantní, neboť limitující výše náhrady a osoba povinná k výplatě těchto prostředků vyplývá ze zákona č. 256/2004 Sb. Soud I. stupně uzavřel, že žalobce věděl nejpozději v polovině října 2005, že mu vznikla škoda a v jaké výši, když z příslušných ustanovení zák. č. 256/2004 Sb. o podnikání na kapitálovém trhu mu musela být zřejmá výše náhrady, jež od Garančního fondu obdrží. Soud I. stupně však ani při věcném posouzení nárok žalobce opodstatněným neshledal. Na základě závěrů znaleckého posudku znaleckého ústavu BRÁZDA-AUDIT, a.s. včetně jeho doplnění, uzavřel, že žalovaný jako auditor při výkonu své činnosti neporušil právní povinnost uloženou mu ustanovením § 14 odst. 1 a 3 zákona č.254/2000 Sb. o auditorech. Soud I. stupně se rovněž zabýval otázkou existence příčinné souvislosti jako jedním z nezbytných předpokladů vzniku odpovědnosti za škodu. Uvedl, že o vztah příčinné souvislosti se jedná, vznikla-li škoda následkem protiprávního úkonu škůdce, popř. následkem škodné události, tedy, je-li doloženo, že nebyť protiprávního úkonu či škodné události, ke škodě by nedošlo. I kdyby soud shledal existenci protiprávního úkonu žalovaného a existenci škody, nedošlo by ani tak k naplnění dalšího předpokladu, tj. příčinné souvislosti mezi protiprávním jednáním žalovaného a vzniklou škodou, neboť případné pochybení žalovaného nemohlo jakožto jediná příčina vyvolat důsledek v podobě hospodářského stavu úpadce, jenž byl způsobilý k zavedení nucené správy a k prohlášení konkurzu na jeho majetek. Proto soud žalobu jako

nedůvodnou zamítl. Výrok o nákladech řízení odůvodnil § 142/1 o.s.ř. a procesním úspěchem žalovaného a výrok o nákladech státu představovaných znalečným odůvodnil ust. § 148/1 o.s.ř.

Proti rozsudku podal žalobce včasné odvolání z důvodů, že soud I. stupně nepřihlédl k odvolatelem tvrzeným skutečnostem a k jím označeným důkazům, řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci samé, soud I. stupně dospěl na základě provedených důkazů k nesprávným skutkovým zjištěním a jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 205 odst. 2 písm. b), c), e), g) o.s.ř.). Konkrétně soudu I. stupně vytýkal, že neprovedl důkazy, které žalobce v průběhu řízení navrhoval, zejména kárné opatření Komory auditorů České republiky, jímž byl žalovaný shledán odpovědným za kárné provinění, kterého se měl dopustit při provádění auditu účetní závěrky společnosti AIB za účetní období let 2003 a 2004, včetně odborných podkladů pro toto rozhodnutí KAČR. Rozhodnutí není závazné pro posouzení předmětu žaloby, avšak představuje dle ust. § 135 odst. 2 věta druhá o.s.ř. podklad, z něhož má soud vycházet. Jestliže soud tento důkazní návrh ignoroval, zatížil tím řízení vadou ve smyslu ust. § 205 odst. 2 písm. b) o.s.ř. Žalobce dále navrhoval revizní znalecký posudek, když opakovaně namítal, že znalecký ústav BRÁZDA-AUDIT, a.s., který byl soudem pověřen vypracováním znaleckého posudku, nemá pro takový úkol dostatečnou kvalifikaci, žalobce nesouhlasil s obecnou formulací úkolu zadaného tomuto ústavu soudem, čímž byla do značné míry předurčena kvalita výsledného znaleckého posudku. Na základě kritiky znaleckého posudku č. 245/10/2010 ze dne 5.5.2010 soud I. stupně přistoupil na požadavek žalobce na doplnění znaleckého posudku, který byl tímto znaleckým ústavem vypracován dne 11.12.2010. Ani tomuto důkaznímu návrhu však soud nevyhověl. Soud I. stupně přesto došel k závěru, že žalovaný při auditu účetní závěrky společnosti AIB za účetní období let 2003 a 2004 neporušil řádné právní povinnosti opíraje se o závěry ústavem vypracovaného posudku, byť ten je jako důkazní podklad zcela nekvalifikovaný. Skutečnost vzniku a výše škody byla v řízení náležitě prokázána, pokud jde o příčinnou souvislost žalobce nikdy ani netvrdil, že by jednání žalovaného mělo být jedinou příčinou vzniku škody. Ke škodě by nepochybně nedošlo, pokud by společnost AIB hospodařila se svěřenými prostředky v souladu se zákonem, tedy jednání samotné společnosti představuje základní příčinu vzniku škody na straně žalobce. Z žádného zákonného ustanovení však nevyplývá, že by bylo postižitelné pouze takové jednání, které by bylo jednou příčinou vzniku škody, jak uvádí soud. Na vzniku škody se v daném případě podílelo více příčin, z nichž jednání žalovaného bylo příčinou bezpochyby podstatnou a po jednání uvedené společnosti druhou nejdůležitější v pořadí. Žalobce proto uplatnil svůj nárok v pořadí významnosti příčin. Nejdříve se domáhal vrácení částky po uvedené společnosti, dále mu byla uhrazena jistá částka z garančního fondu. V rámci konkurzu na majetek AIB se žalobce už další náhrady nedomohl. Zbytek neuhrazené částky svých investic proto uplatňuje po žalovaném, který vedle jednání společnosti přispěl ke vzniku škody nejpodstatnější měrou. Na újmu příčinné souvislosti nemůže být ani skutečnost, že žalovaný porušil právní povinnost, kterou převzal na základě smlouvy uzavřené s uvedenou společností. Podle přesvědčení žalobce soud I. stupně nesprávně zhodnotil i právní otázku promlčení nároku žalobce. Soud I. stupně uvedl ve svém rozsudku, že žalobce si musel být vědom skutečnosti, že mu vznikla škoda, nejpozději v polovině října roku 2005 (z dopisu nuceného správce společnosti AIB ze dne 1.10.2005), zatímco žaloba byla podána až 4.3.2008, tedy po marném uplynutí subjektivní dvouleté promlčecí lhůty. Skutečnost, v jaké výši se nárok žalobce za společností AIB uspokojí z výtěžku zpeněžení v rámci konkurzu na majetek společnosti, mohla být žalobci známa nejdříve na základě rozvrhového usnesení Městského soudu v Praze č.j. 78 K 42/2005-314 ze dne 2.7.2009, ze kterého vyplynulo, že pro uspokojení pohledávek věřitelů nebude možné použít žádné prostředky ze

zpeněžené konkurzní podstaty společnosti. Teprve až tímto okamžikem žalobci vznikla škoda a začala běžet objektivní tříletá, jakož i subjektivní dvouletá promlčecí lhůta. Nárok žalobce tudíž promlčen být nemůže. Pokud jde o akcesorický výrok III. je tento nesprávný již z toho důvodu, že žalobce na základě výzvy soudu ze dne 22.9.2009 uhradil zálohu na zpracování znaleckého posudku ve výši 25.000,- Kč, která však nebyla od celkové částky vyplacené odměny soudního znalce ve výši 60.078,80 Kč odečtena. Závěrem žalobce navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že žalobě vyhovějí a žalobci přízná náhradu nákladů odvolacího řízení, případně jej zruší a věc vrátí soudu I. stupně k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření k odvolání žalobce k námitce neprovedených důkazních návrhů uvedl, že kárným opatření Komory auditorů České republiky bylo pouze ústní napomenutí, které bylo vymazáno ihned po vyřknutí tohoto ústního napomenutí, v žádném případě ale nebyl kárnou komisí zpochybněn výrok auditora. Znalecký posudek v řízení vypracoval soudem ustanovený znalecký ústav BRÁZDA-AUDIT, a.s. a žalobce nemá žádný důvod tento znalecký posudek zpochybnovat. Ústav postupoval podle auditorských směrnic a auditorského zákona platného k 31.12.2004, přičemž podle rozhodnutí Nejvyššího soudu sp.zn. 22 Cdo 1810/2009 nepodléhají posouzení soudu odborné závěry obsažené v posudku. Kárná komise řešila se žalovaným tento případ dne 27.7.2005 a došla k závěru, že auditor nepochybil. Nucená správa společnosti AIB byla uvalena v důsledku nedostatečné kapitálové přiměřenosti této společnosti k datu cca 30.4.2005. K datu 31.12.2004 byla kapitálová přiměřenost nad hranicí 50 %, a to ve výši 53 %. Na základě této úrovně kapitálové přiměřenosti, která až v roce 2005 poklesla pod hranici 50 %, byla Komisí pro cenné papíry ustanovena nucená správa společnosti. Při kontrole společnosti prováděné Komisí pro cenné papíry za rok 2003 a v průběhu roku 2004 není z jejích zpráv zřejmá žádná zmínka, že bylo v rozporu hospodaření společnosti AIB s cennými papíry. Při tom Komise měla k případnému zjištění závad daleko větší personální i materiální možnosti než žalovaný. K vykradení či vytunelování společnosti může dojít během několika dnů, což se mohlo stát právě až v roce 2005. Co se stalo v průběhu měsíce dubna a května 2005 není žalovanému známo (audit byl prováděn za rok 2004). Tvrzení žalující strany, že auditor vydal výrok auditora společnosti AIB „bez výhrad“ a že o tom Komise pro cenné papíry nevěděla, je v rozporu s tím, že Komise pro cenné papíry šetřila společnost AIB v průběhu roku 2003 a 2004 několikrát a dokonce z toho prováděla zápis. Žalovaný nadále trvá na námitce promlčení, neboť žalobce se dozvěděl o škodě z dopisu nuceného správce k 1.10.2005, kde je vyčíslen zůstatek a informace, kolik dostane z pojištění. Skutečnost, že přesná výše škody byla známa až 2.7.2009 po rozhodnutí Městského soudu v Praze č.j. 78 K 42/2005-314 odporuje postupu žalobce, který uplatňoval škodu u soudu již 19.3.2008, tedy v předstihu před uvedeným rozhodnutím. Neporušení právní povinnosti žalovaným bylo konstatováno znaleckým posudkem a správně posouzeno soudem I. stupně. Žalovaný trvá rovněž na tom, že neexistuje příčinná souvislost mezi jím provedeným auditem a škodou, která vznikla žalobci hlavně nepoctivým jednáním statutárních orgánů společnosti A.I.B. Tento prvek náhrady škody byl soudem I. stupně posouzen rovněž správně. Závěrem žalovaný navrhl, aby rozsudek soudu I. stupně byl jako správný potvrzen.

Odvolací soud z podnětu včasného odvolání žalobce přezkoumal podle § 212 a 212a o.s.ř. rozsudek soudu I. stupně včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, a dospěl k závěru, že odvolání v podstatě není důvodné.

Soud I. stupně v dané věci rozhodoval na základě správně a úplně zjištěného skutkového stavu, z něhož proto bez potřeby doplnění dokazování mohl vycházet i odvolací soud. Z takto zjištěného skutkového stavu soud I. stupně vyvodil i zcela správné právní

závěry pokud jde o odpovědnost žalovaného za žalobci vznikou škodu a nepochybil, když uzavřel, že žalobní požadavek na náhradu škody vůči žalovanému důvodný není. Odvolací soud se s právním hodnocením soudu I. stupně v zásadě ztotožnil pouze s výhradou posouzení důvodnosti žalovaným vznesené námitky promlčení žalobního požadavku, které odvolací soud nesdílí. Pro počátek běhu subjektivní promlčecí doby k uplatnění práva na náhradu škody je rozhodné, kdy se poškozený dozví o již vzniklé škodě a kdo za ni odpovídá. Při posuzování otázky, kdy se poškozený dozvěděl o škodě, je třeba vycházet z prokázané vědomosti poškozeného o vzniklé škodě. Dozvědět se o škodě znamená, že se poškozený dozví o újmě určitého druhu a rozsahu, kterou lze natolik objektivně vyčíslit v penězích, že lze právo na její náhradu důvodně uplatnit u soudu (viz rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30.4.2002 sp.zn. 30 Odo 477/2001). Žalobci je třeba přisvědčit, že v daném případě okolnost, zda a v jaké výši vznikla žalobci škoda, závisela zejména na tom: 1) v jaké výši došlo k defraudaci klientského majetku u společnosti AIB 2) v jaké výši byla žalobci garančním fondem poskytnuta náhrada a 3) v jaké výši se nárok žalobce za společností AIB uspokojí z výtěžku zpeněžení v rámci konkurzu na majetek společnosti, neboť je bezpochyby možné, že z výtěžku konkurzu bylo lze získat takovou částku, která by v součtu s plněním garančního fondu a částkou vrácenou společností AIB činila celých 100 % dlužné částky, takže by žalobci žádná škoda nevznikla. Z uvedených skutečností pouze skutečnost defraudace mohla být žalobci známa již na základě dopisu nuceného správce společnosti AIB z 1.10.2005. Skutečnost výše uvedená ad 3) mohla být žalobci známa nejdříve na základě rozvrhového usnesení Městského soudu v Praze č.j. 78 K 42/2005-314 ze dne 2.7.2009, ze kterého vyplynulo, že pro uspokojení pohledávek věřitelů nebude možné použít žádné prostředky ze zpeněžené konkurzní podstaty společnosti AIB. Teprve až tímto okamžikem žalobci vznikla škoda a začala běžet objektivní tříletá, jakož i subjektivní dvouletá promlčecí doba, když otázka vzniku a výše škody závisela na výsledcích uvedeného formalizovaného postupu. Pokud tedy žalobce žalobu v této věci podal již dne 4.3.2008, jednalo se původně o předčasnou žalobu, ale tento nedostatek byl zhojen ještě v průběhu řízení před soudem I. stupně.

Uvedené dílčí pochybení soudu I. stupně však nemá žádný vliv na věcnou správnost napadeného rozsudku, když soud I. stupně současně pečlivě zkoumal otázku existence jednotlivých předpokladů odpovědnosti žalovaného za žalobci vzniklou škodu a odvolací soud se s jeho závěry zcela ztotožnil. Na základě znaleckého posudku vypracovaného soudem ustanoveným znaleckým ústavem BRÁZDA–AUDIT, o jehož správnosti není důvod pochybovat, opodstatněně uzavřel, že jako auditor postupoval v souladu se zákonem a žádnou právní povinnost neporušil, avšak ani v opačném případě by odpovědnost žalovaného žalobci za vzniklou škodu nebyla dána s ohledem na nedostatek příčinné souvislosti mezi eventuálním protiprávním jednáním žalovaného a vzniklou škodou. O vztah příčinné souvislosti se jedná, vznikla-li škoda následkem porušení právní povinnosti škůdce či právem kvalifikované okolnosti, tedy je-li jeho jednání a škoda ve vzájemném poměru příčiny a následku, a tudíž je-li doloženo, že nebyť protiprávního úkonu (škodné události), ke škodě by nedošlo. V daném případě, jak žalovaný v řízení důvodně namítal, byla škoda žalobci způsobena trestnou činností členů představenstva AIB, na orgány společnosti AIB a nikoliv na žalovaného, podali nucený správce a Komise pro cenné papíry trestní oznámení. Obecně platí, že příčinou může být jen ta okolnost, bez jejíž existence by škodný následek nevznikl. Přitom i když nemusí jít o příčinu jedinou a stačí, jde-li jen o jednu z příčin, která se podílí na nepříznivém následku, o jehož odškodnění jde, musí jít o příčinu podstatnou. Je-li příčin, které z časového hlediska působí, následně (jde o tzv. řetězec postupně nastupujících příčin a následků) více, musí být jejich vztah ke vzniku škody natolik propojen, že již z působení prvotní příčiny lze důvodně dovozovat věcnou souvislost se vznikem škodlivého následku.

Odvolací soud přisvědčil žalovanému, že v daném případě nelze tvrdit ani to, že jednání žalovaného představuje podstatnou příčinu vzniku škody ani to, že by z tohoto jednání bylo možné důvodně dovést věcnou souvislost případného pochybení auditora se vznikem škodlivého následku. Škoda nastala bez ohledu na audit a bez ohledu na šetření Komise pro cenné papíry.

Odvolací soud z uvedených důvodů rozsudek soudu I. stupně jako věcně správný podle § 219 o.s.ř. potvrdil, a to včetně akcesorických výroků o nákladech řízení mezi účastníky a náhradě nákladů řízení státu. Pokud žalobce, jak důvodně namítá, složil na náklady znaleckého posudku zálohu 25.000,- Kč (viz. záznam o složení na č.l. 88 spisu), avšak soud I. stupně zřejmě tuto skutečnost přehlédl a znalečné poukázal vyplatit z rozpočtových prostředků (viz poukaz na č.l. 233 spisu) bez toho, že by přednostně znalečné likvidoval ze zálohy, na soudu I. stupně bude, aby složené finanční prostředky žalobci vrátil.

Výrok o nákladech odvolacího řízení je odůvodněn ust. § 224 odst. 1 o.s.ř. a § 142 odst. 1 o.s.ř., když v odvolacím řízení plně úspěšnému žalovanému vznikly náklady sestávající z odměny za právní zastoupení 63.180,- Kč (§ 3 odst. 1 bod 5. vyhl.č. 484/2000 Sb.), dvou režijních paušálů po 300,- Kč (§ 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb.) a náhrady za 20% DPH 12.756,- Kč, celkem 76.536,- Kč.

Proti tomuto rozsudku není přípustné dovolání, ledaže na základě dovolání podaného do dvou měsíců od doručení tohoto rozsudku k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně dospěje dovolací soud k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

V Praze dne 15. listopadu 2011

JUDr. Zora Musilová, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:K.L.